

Massemønstring

FOTO: KARI-SOFIE JENSEN

8. mars: I snøkav møtte mer enn 10 000 personer opp for å markere den internasjonale kvinnetdagen i Oslo. Trump i USA, regjeringas politikk for arbeidslivet og Listhaugs uttalelser om feminisme førte til stormobilisering.

Les mer side 3

Tapte på ukjent regel

Brannmannen tok ut folketrygd fra han var 62 år, sammen med tidlig tjenstepensjon. Da han fylte 67 år slo det inn regler han aldri hadde hørt om – og det kostet ham dyrt.

Side 2

FOTO: LENA KNUTLI

Fagforbundets seiere 2016

Tillitsvalgte i forbundet jobber og jobber, men tar vi oss tid til å oppsummere seire underveis? OSS har funnet fram saker som med god grunn kan feires. Send oss gjerne tips om flere.

Side 4-5

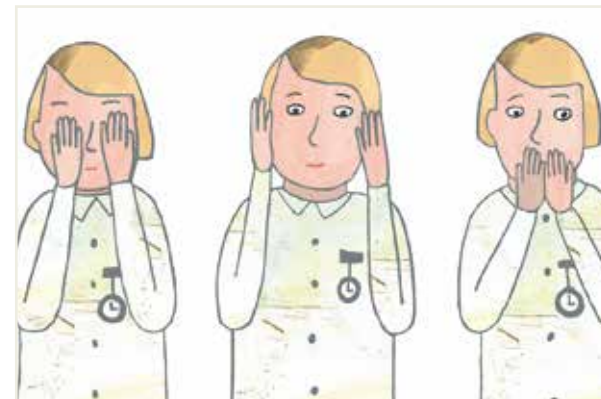

FAKSIMILE TIDENSE KRAV

Ta tak i konflikten

Å ikke ta tak i pågående konflikter på arbeidsplassene kan få alvorlige konsekvenser for de ansatte, ledelsen og ikke minst virksomheten. Verneombudene må kjenne sin besøkelsestid.

Side 5

ILL.: TRUDE TIENSVD

NYHET

ILL.FOTO: JAN LILLEHAMRE

Y-veien til høyere utdanning

Stortinget vedtok den såkalte Y-veien allerede i 2009. Det ble opprettet forsøk på flere fagområder. Men det har gått sakte og skjedd lite. I midten av januar 2017 vedtok stortinget enstemmig at helsefagarbeidere uten generell studiekompetanse skal ha mulighet til å utdanne seg til sykepleiere via y-veien.

– Vi kan vel slå fast at denne muligheten til etter- og/eller videreutdanning er møtt av mye motvilje, sier rådgiver i Fagforbundet, Kristine Hansen. Selv om hun synes det siste vedtaket fra Stortinget er positivt. Det gjenstår å se hvor mange høyskoler som følger opp med et tilbud.

Ingeniør, men ikke sykepleier

Ikke minst har nyheten om at helsefagarbeidere uten generell studiekompetanse nå kan søke sykepleierutdanning ved Høgskolen i Oslo og Akershus ført til ny opphetet debatt. Det viser seg at interessen for det tilrettelagte utdanningstilbudet er stor. Allerede før fristen er ute, har mer enn hundre helsefagarbeidere søkt på de 20 plassene som er satt av til søkere med yrkesfaglig bakgrunn.

Motargumentene fra en del sykepleiere er blant annet at helsefagarbeidere ikke vil kunne lese forskningslitteratur på engelsk, skrive refleksjonsoppgaver og journaler, og regne ut medikamentdoser riktig, dersom de ikke har studiekompetanse. De regner med at det da vil bli et A-lag og et B-lag av sykepleiere.

– Men er disse fagene det eneste saliggjørende? Jeg forstår ikke hva som ligger i den avvisningen deres når det har vært så vellykka for ingeniørene for eksempel. Blir man en dårligere sykepleier ved å ha fire år hvor du har lært pleie, hygiene, etikk, sårbehandling, hvordan kommunisere med pasienter og pårørende med mer, enn hvis du har fagene matte, engelsk og norsk? spør Kristine Hansen.

Ansatte med mye praksis er populære

Ifølge en spørreundersøkelse gjennomført av Sykepleien, mener 39 prosent av norske sykepleierledere at praksiserfaring er svært viktig ved ansettelse av nyutdannede.

Bare seks prosent mener eksamensresultater er like viktig.

Viktig for samfunnet og for den enkelte

At samfunnet har bruk for motiverte arbeidstakere som ønsker å bygge på kompetansen sin for å møte framtidens krav, kan vel de fleste være enige om.

For Kristine Hansen er det derfor ufor-

Y-veien er opptak til studier via relevant fagbrev.

– Både samfunnet og høyere utdanning trenger dette, sier Kristine Hansen, rådgiver i Fagforbundet.

FOTO: KARI-SOFIE JENSSEN

ståelig at ikke alle sier velkommen til folk med fagkompetanse.

– Her kan de få inn folk som kan hekte teoriene på praktisk kunnskap og erfaring. Det er jo et godt utgangspunkt for å berike den høyere utdanninga, sier hun.

Foreløpig er ikke Y-veien noen generell ordning. Kristine Hansen understreker at dette likevel er en aktuell utdanningsvei for mange av Fagforbundets medlemmer, sammen med nye utvidede utdannings tilbud på fagskolene.

KARI-SOFIE JENSSEN

Det virket lurt å ta ut pensjon fra folketrygden, samtidig med tidlig tjenestepensjon. For Tor-Leif Brødreskift resulterte det i et stort økonomisk tap da han ble 67 år.

Tok ut tidligpensjon – tapte grovt

Brannmannen Tor-Leif ble offer for en ukjent regel, som vil ramme alle offentlig ansatte som tar ut pensjon fra folketrygden tidlig. Han gikk av med pensjon som 57-åring etter særaldersgrense. Etter at han fylte 62 år, tok han også ut folketrygd. Da han så ble 67 år og tjenestepensjonen skulle samordnes med folketrygden, la man til grunn en teoretisk folketrygd, slik den ville vært om han tok ut folketrygd første gang på 67-årsdagen. Denne tenkte folketrygden ble mye høyere enn folketrygden han faktisk hadde. På grunn av samordningen, ble derfor den samlede pensjonen lav. Brødreskift sitter igjen med en lav folketrygd, fordi han begynte å ta den ut tidlig, og en tjenestepensjon som tar utgangspunkt i hva han teoretisk sett hadde hatt rett på fra 67 år.

Lyn fra klar himmel

– Jeg kan ikke forstå at dette er riktig. Jeg vil forfølge denne saken for å finne ut hvorfor avtalen jeg hadde om 66 prosent pensjon ikke gjelder lenger. Jeg har spart til tjenestepensjon i 35 år, og synes det er merkelig at noen forsyner seg av «mine» penger. Nå er jeg både oppgitt og forbanet. Hvis det virkelig er slik at tjenestepensjonen reduseres på denne måten, så burde noen hatt plikt til å informere om dette. Dette kommer som lyn fra klar himmel, sier han.

Usynlig snubletråd

Fagforbundets pensjonsekspert Steinar

Fuglevaag gir Brødreskift rett på det siste punktet.

– Det er ikke lett å si hvem som bør ha plikt til å informere om dette. Men at en slik snubletråd i pensjonssystemet bare ligger der uten at det blir gjort kjent, er helt uakseptabelt, sier han. Han legger til at Fagforbundet ser på hva som kan gjøres for å forbedre informasjonen om dette. Regelen som medfører dette, er dessverre en konsekvens av de nøytrale reglene som ble innført med pensjonsreformen.

Tapte hele tjenestepensjonen

– Det fleste vet at folketrygden blir redusert når man tar den ut tidlig. At det også kan innebære at tjenestepensjonen blir borte, er det knapt noen som vet. Det er ikke lenge siden vi var i kontakt med et medlem som hadde valgt å jobbe fram til han fylte 72. Han hadde tatt ut folketrygd fra han var 62. For han ble konsekvensen enorm. Tjenestepensjonen ble samordnet med en høy teoretisk folketrygd, som i hans tilfelle ble over 66 prosent av lønna. Dermed fikk han ingen ting igjen for sin livsvarige sparing i tjenestepensjonsordningen. Den teoretiske folketrygden hjalp heller ikke, for i realiteten var folketrygden var i og med at han hadde tatt den ut så tidlig. Han satt igjen med lite å leve av resten av livet, forteller Fuglevaag.

GEIRMUND JØR

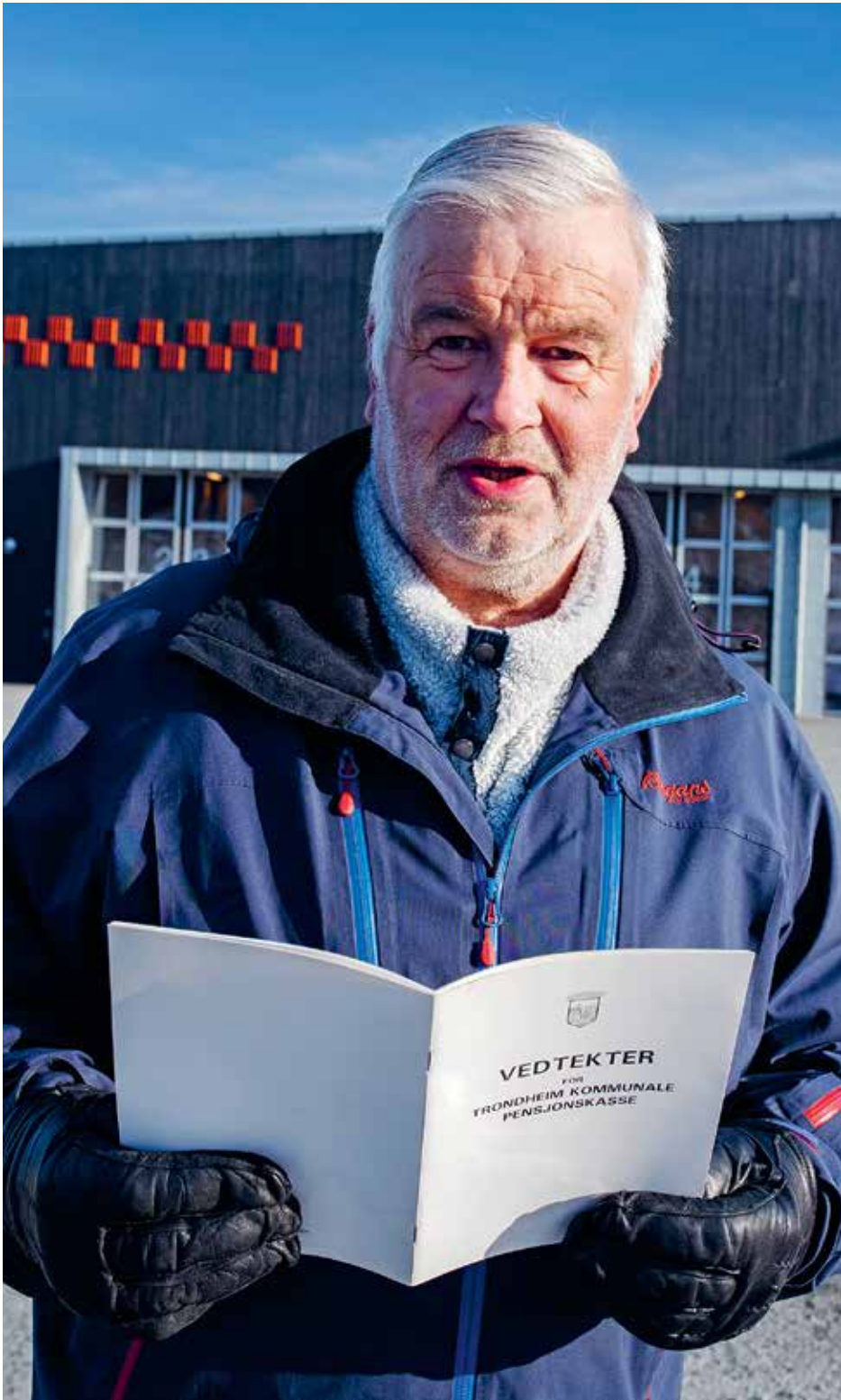

FOTO: LENA KNUTLI

Uheldig: Tor-Leif handlet i god tro da han begynte å ta ut folketrygd etter fylte 62 år. Det skulle han få angre på.

FOTO: KARI-SOFIE JENSSEN

Ungdom: Årets kvinnetag hadde stor oppslutning blant ungdom.

Massemønstring 8. mars

Over hele landet har Fagforbundets tillitsvalgte vært ute på gater og torg og markert kvinnetdagen. Det meldes om stort oppmøte.

Til tross for snøkav og kulde var Youngstorget i Oslo fullt av folk. Ifølge politiet var det ca 10 000 som hørte på appellene.

I år var en av hovedparolene i toget i Oslo: *Kamp mot vold og voldtekt – rettssikkerhet for kvinner.*

Denne parolen er igjen dagsaktuell. Vi har nettopp sett en dom i tingretten hvor en mann fikk redusert straff for vold mot kjæresten fordi hun hadde vært utro i forkant.

Masse ungdom

At Ulrikke Falch, skuespiller fra den nå verdensberømte serien «SKAM», var en av appellantene, som gjorde sitt til at mange unge kom. Og det må sies, hun skuffet ikke.

– Mange ønsker ikke å forbindes med ordet feminisme. Jeg kaller meg feminist fordi jeg tror på politisk, økonomisk og sosial likhet mellom kjønnene. Men det er fortsatt ubalanse i samfunnet vårt.

Kampen er ikke over, fastslo Ulrikke Falch i sin appell.

På NRK for et par uker siden møttes Ulrikke Falch og Sylvi Listhaug i samtale om feminisme. Der sa Listhaug at hun ikke vil kalle seg feminist, og at det er viktig for en kvinnes karriere å gifte seg med en mann som støtter henne. Flere av appellantene på Youngstorget refererte til dette.

Fagbevegelsen på plass

Peggy Hessen Følsvik, førstesekretær i LO var også en av appellantene. Hun slo et slag for fagbevegelsens paroler for dagen. Vi stilte krav om hele, faste stillinger og 6-timersdag. Peggy Hessen Følsvik mente at vi nå må være klare til å beskytte likestillingsloven.

– En av regjeringens fanesaker i likestillingspolitikken er en ny felles likestillings- og diskrimineringslov. Det foreslås mange endringene som vil svekke det

samlede lovverket, og en felles lov innebærer avvikling av Likestillingsloven, som har vært og fremdeles er, det viktigste lovmessige verktøyet for likestilling mellom kvinner og menn i Norge, sa Hessen Følsvik.

KARI-SOFIE JENSSEN

Historien

En internasjonal kvinnetdag ble vedtatt i 1910. Det ble bestemt i København på Sosialistinternasjonalens konferanse, der over 100 kvinner fra 17 ulike land deltok.

Dagen var i starten en del av kampen for stemmerett for kvinner.

I Norge ble dagen markert for første gang i 1915, men en offisiell feiring kom først etter andre verdenskrig.

åtte av ti medlemmer stemme for regjeringsskifte.

Mens vi venter på #nyregjering

Vi må få en regjering som er villig til å satse på å få folk i jobb, som legger til rette for høy sysselsetting og å gi folk den utdanninga de trenger. Det er nøkkelen for velferdsstaten, ifølge nestlederen.

– Regjeringa kutter. De store kuttene skjer der våre medlemmer jobber; i kommunene og på sykehusene. Fagforbundets medlemmer er også blant dem som har kjent på de små hjerteløse kuttene til Høyre og FrP. Kutt i feriepengene til de arbeidsledige, kutt i støtte til uføre og kronikere. Kuttene rammer dem som trenger fellesskapet mest, avslutter Odd Haldgeir Larsen.

ANDREAS OLSEN

Hvorfor sa du ja til å bli tillitsvalgt? Hva gir det deg?

Terje Strømsnes,
leder i
Fagforbundet
Teknisk fagforening, Oslo

Første gangen sa jeg ja fordi jeg synes det virka spennende og lærerikt å være tillitsvalgt. Jeg kommer fra en familie med mange tillitsvalgte, så jeg visste nesten hva jeg gikk til. Det aller største og det beste ved å være tillitsvalgt er når du føler at medlemmene er fornøyd med jobben du gjør for dem, og du ser gleden hos dem du har hjulpet. Nå er det Veireno-folka vi må gjøre en innsats for.

Ole Roger Berg,
leder for Fagforbundet Buss-og sporveisforening i Trondheim

Jeg befinner meg på venstresida politisk. Det forutsetter at jeg stiller opp og gjør en jobb for fellesskapet. Vi har nettopp hatt en politisk streik hvor mer enn 90 prosent av sjåførene var med, til tross for trusler fra arbeidsgiver. At folk stiller opp når det trengs – er sånne øyeblikk som gjør at jeg vil fortsette. I Fagforbundet har jeg også fått jobbe internasjonalt – i Palestina og i ITF. Det inspirerer meg.

Karin Mathisen,
fylkesleder i Hedmark fram til 1. april

Som 17-åring var jeg på en arbeidsplass med store urettferdigheter. Jeg kom fra en Jern og Metall-familie, hadde lært at folk skal behandles rettferdig, derfor ble jeg tillitsvalgt. På barneskolen hamla jeg opp med mobbere. 45 år som tillitsvalgt har gitt meg enormt med menneskekunnskap. Jeg har også lært at uansett hvor svart det ser ut, så finnes det lys i tunnelen – bare du jobber hardt og lenge nok.

Jan Davidsen,
tidligere forbundsleder i Fagforbundet og leder i Norsk Pensjonistforbund

Da jeg starta var det bare sånn at man sa ja, når en ble spurt om å ta tillitsverv. Jeg sa ja til å bli sekretær. Fagforbundet har gitt meg mulighet til å påvirke politikken i landet i riktig retning. Noen ganger har det betydd å forsvare det vi har oppnådd. Personlig har jeg vært nødt til å skaffe meg ny kunnskap, så jeg nok har utvikla meg som person og dermed også politikken.

Spar regnskogen

Får du OSS e-post-nyhetsbrev, kan du reservere deg mot å få papirutgaven. Fyll ut medlemsnummer og navn for bare å få nyhetsbrev på epost og lese OSS på nett: <http://oss.fagforbundet.no/om>

Venstre om nå

Med klar adresse til Fagforbundets 17 000 tillitsvalgte;

– Snakk med medlemmene om hvorfor vi må ha en ny regjering, sier nestleder Odd Haldgeir Larsen.

Siden 2013 har Norge hatt en av de mest høyrevridde regjeringene i Europa. Sakte, men sikkert, selger de ut og bygger ned landet. Det er derfor nestlederen i Fagforbundet mener valget til høsten handler om hvilket Norge vi vil ha.

– Jeg syns den blå-blå regjeringa har gått langt nok som det er; får de fornya tillit kommer de til å ødelegge enda mer. Hvis vi strekker oss litt lenger, gjør litt mer enn kommunevalget i 2015, så blir det en fantastisk valgkamp og et fantastisk valgresultat. Det er ingen motstander Høyre og Frp frykter mer, enn en samlet arbeiderbevegelse med los på regjeringsskifte, sier Odd-Haldgeir Larsen.

Skattekutt

– For å få ned arbeidsledigheten, skape nye jobber, bekjempe arbeidslivskriminalitet og sosial dumping, og redusere

forskjellene mellom folk, trenger vi en ny regjering, sier Larsen.

Han er lei av at denne regjeringas svar på alt er mer skattekutt. Det er planen og politikken deres. Den virker ikke og holder ikke. Ifølge nestlederen må vi nå gå i en annen retning.

Odd-Haldgeir Larsen vil at det blå-blå prosjektet parkeres til høsten, og ser tilbake til 2007. Under finanskrisa ble mange store byggeprosjekter satt i gang i hele Norge for å holde folk i arbeid. Det virka. Når oljekrisa kom i 2014 ga Høyre og Frp de rikeste 25 milliarder i skattekutt.

– Det skapte ikke nye arbeidsplasser, og arbeidsledigheten i Norge er nå rekordhøy. Høyre og Frp gjør ikke jobben de skaper ikke nok jobber, sier nestleder Larsen.

Fagforbundet har god støtte hos medlemmene for å jobbe for et regjeringsskifte. Ifølge medlemsundersøkelser vil

Kampen for arbeidstakernes rettigheter er tøff, og motkreftene sterke. I løpet av året som gikk kunne Fagforbundet telle viktige seiere som følge av det utrettelige arbeidet til fagforeninger over hele landet.

Fagforbundets seiere i 2016

FOTO: ANITA ARNTZEN

Glad: Ebru Ates fikk stipend fra Fagforbundet og kunne ta fagbrev.

Fikk stipend og høyere lønn

Fagbladet møtte Ebru Ates i barnehagen på Mortensrud, hvor datteren, Ronja, også går. Ebru har tatt fagbrev gjennom støtteordninger i Fagforbundet og hennes største drøm er å videreutdanne seg til førskolelærer. Men først når Ronja er litt eldre.

Ebrus Ates fikk stipend på 12 000 fra Fagforbundet, og kunne vidererutdanne seg til barne- og ungdomsarbeider. Det ga henne over 2 000 kroner mer i lønn i måneden.

– Det var helt fantastisk. Uten stipend hadde jeg ikke hatt råd til utdanningen.

– Jeg har lyst til å takke forbundet

for at de har så gode ordninger for medlemmene sine, sa Ebrus Ates til Fagbladet.

Fagforbundets stipendordning:

- Yrkesaktive som har vært medlem i Fagforbundet i minst et halvt år, kan få stipend til både grunn-, videre- og etterutdanning, samt kortere yrkesfaglige kurs.
- Det utbetales halvparten av egne dokumenterte utgifter – maks 12 000 kroner per kalenderår.
- Fagforbundet deler hvert år ut 25 millioner kroner i stipend fordelt på rundt 4 000 medlemmer.

Hybridpensjon-gjennombrudd

For første gang har det blitt forhandlet fram en hybridpensjonsløsning i et hovedoppgjør. Fagforbundet og arbeidsgiverorganisasjonen Virke fikk på plass den historiske avtalen i hovedoppgjøret for ideelle organisasjo-

Hybridpensjon: Fagforbundet kom til enighet med Virke, og fikk hybridpensjon inn i tariffavtalen. Fra venstre leder i MFO, Hans Ole Rian, forhandlingsleder for Fagforbundet, Raymond Turøy.

ner innen helse, utdanning og kultur (HUK-området).

– Vi håper dette betyr et gjennombrudd for hybridpensjon, sa forhandlingsleder Raymond Turøy.

En hybridløsning for tjenstepensjon er en mellomløsning som er bedre for arbeidsgiver enn en ytelsespensjon og tryggere for de ansatte enn innskuddspensjon.

Det er blant annet fordi hybridløsningen er en kollektiv løsning som er livsvarig og slår ut likt for kvinner og menn.

FAKSIMILE TIDENS KRAV

Flere tusen fikk større stilling

En foreløpig opptelling, der 63 av 426 kommuner har svart viser at over 1 500 medlemmer i Fagforbundet fått økt stillingsprosenten sin de to siste årene.

Mange av de mellomstore byene har gjort en veldig god innsats. Et eksempel er Kristiansund hvor Fagforbundets tillitsvalgte søkte om økt stillingsprosent og fast jobb for rundt hundre medlemmer.

En av dem var Oddbjørg Storslett. – Det gir trygghet og stabilitet. Nå tar jeg utdanning for å få fagbrev, fortalte Storslett.

Kristiansund kommune vil fra deltid til heltid og fra fravær til nærvær.

– Bare det å skifte begrep, gjør noe med kulturen vår, sier Astrid Rønning, leder i Fagforbundet Kristiansund.

Vi mangler tall fra de store byene, men et forsiktig anslag vil være at 5-6 000 medlemmer fikk større stilling i løpet av fjoråret.

Arbeidsmiljøloven ble endret 1. januar 2014.

Nå har ansatte i deltidsstillinger krav på en større stilling ut fra hvor mange timer man faktisk har jobbet de siste 12 månedene.

Medlemsrekord

Fagforbundet nådde 350 000 medlemmer i februar 2016. Det betyr at nærmere sju prosent av Norges befolkning er medlemmer. Siden da har medlemstallet økt med enda 5 000.

Millionbetaling til renholdere

Etter at Fagforbundet Porsgrunn varslet om at renholdere i kommunen hadde blitt snytt for lønn i flere år, fikk 15 renholdere etterbetalt til sammen to millioner kroner.

Renholderne hadde ikke fått uttelling for delt dagsverk, ikke for reiseutgifter mellom arbeidsstedene, regler for spisepauser ble ignorert og noen hadde ikke fått utbetalt penger for overtid.

Kommunalsjef Øistein Brinck gikk løs på saken og gravde fram opplysningene som bekrefter at renholdere, mange av dem kvinner med uten-

landsk bakgrunn, ikke var blitt ivare tatt innenfor lov og regelverk av sin arbeidsgiver Porsgrunn kommune.

Glad fagforeningsleder

– Jeg er svært glad for at Porsgrunn kommune har tatt saken på alvor, sa leder i Fagforbundet Porsgrunn, Tore Nygaard, til fagforbundet.no.

Nygaard tror ikke kommunen bevisst har gitt renholderne for lav lønn, men at det i iveren etter å drive kostnadseffektivt ble gjort feil fra virksomhetsledelsen.

FAKSIMILE TELEMARKS AVISA

ILL. FOTO: ELISIV SOLSKINNSBAKK

Seier for Fagforbundets barnehagepolitikk

Fagforbundet og Utdanningsforbundet har forhandlet med Oslo kommune om en ny grunnbemanningsavtale for Oslo kommunes barnehager.

Den nye avtalen slår fast at 25 prosent av de ansatte i kommunens egne

barnehager skal være barne- og ungdomsarbeidere eller fagarbeidere med annen relevant utdanning. Minst halvparten av personalet skal være barnehagelærere.

– En viktig milepæl, sier Roger Dehlin, nestleder i Fagforbundet Oslo.

Fikk million-erstatning og jobben tilbake

Fem ganger ble Bjørnar utsatt for grunnløse politianmeldelser fra sin egen arbeidsgiver

Tidligere leder ved elevboligene ved Alta videregående skole og medlem i Fagforbundet, Bjørnar Bruer, mente at han ble urettmessig oppsagt i februar 2015.

Han vant en knusende seier i avskjedigelsessaken mot Finnmark fylkeskommune, og ble tilkjent 1,1 million i erstatning.

I forbindelse med arbeidsretts-saken kom Fagforbundet tidlig på banen.

Fagforbundets advokat Eirin Halvorsen Lillehof bisto Bruer i tida fram mot og under rettssaken.

Hun er ikke overrasket over dommen.

Ikke stikk hodet i sanda, ta tak i konflikten

Å lukke øynene for konflikter på arbeidsplassen kan få alvorlige konsekvenser for virksomheten, ledelsen og ansatte.

Min erfaring er at de fleste konflikter blir håndtert på en god måte, men det finnes konflikter som ikke blir håndtert tidsnok. De får utvikle seg og kan ende svært dårlig.

Som hovedverneombud ble jeg involvert i en slik konflikt. Det var en ansatt som hadde meldt ifra om kollegaer som ikke fulgte sikkerhetsrutinene på arbeidsplassen. Både arbeidsleder og verneombudet hadde fått beskjed.

Ingenting skjedde og den ansatte sendte inn avviksmelding. Det ble kjent blant kollegaene at det var kommet inn avviksmelding, og de ansatte hadde også fått informasjon om hvem som hadde meldt inn avvikene.

Det utviklet seg raskt til å bli en konflikt mellom ansatte. Den som varslet om sikkerhetsbruddene ble sett på

som en forræder, en som gikk bak ryggen på sine kollegaer. Konflikten eskalerte raskt og det ble «full krig» mellom arbeidstakerne.

Varsleren er utsatt

Når en konflikt får utvikle seg, setter den i gang mekanismer hos de involverte. Fra å være en konkret sak som handlet om brudd på sikkerheten, ble det til en sak som handlet om personen som hadde varslet. Det satte i gang mye følelser hos de ansatte. Sakens innhold ble borte, og det utviklet seg til et personangrep på varsleren.

Det ble satt i verk tiltak, men arbeidsmiljøet tok stor skade av denne konflikten. Den ansatte som hadde sagt ifra om sikkerhetsbruddene «valgte» å si opp jobben sin.

Språk, utdanning og arbeid er viktig for integreringen. Vi kan bidra som kollegaer, medmennesker og tillitsvalgte. Når folk er i jobb, kan vi organisere dem inn i et verdig arbeidsliv. Men, hva gjør vi når organisering ikke sees på som noe positivt?

Organisering kan ta tid

– I Estland var jeg bare organisert på papiret. Det var aldri noen opplevelse av makt i det å være organisert, forteller Anu Kübar, tidligere tillitsvalgt for Fagforbundet ved Introduksjonssenteret i Drammen kommune.

Hun er nå avdelingsleder ved et bofellesskap for mindreårige asylsøkere i samme kommune.

– Du må nesten være oppvokst i Skandinavia for at det skal føles naturlig å snakke med sjefen. Det sitter langt inne hos mange, sier hun.

Anu Kübar er lærerutdannet og begynte å jobbe i Norge i 2004. En dag på jobb møtte hun Fagforbundet og fikk spørsmål om å bli medlem og tillitsvalgt. For å forstå samfunnet, hadde hun allerede flere frivillige verv. Hun takket ja, men visste ikke hva hun gikk til, utover at det sikkert ville bli nyttig.

Snakk med de uorganiserte

Anu Kübar syntes det var fint å organisere seg og bli tillitsvalgt. Som tillitsvalgt har hun møtt ansatte med dårlige erfaringer med fagorganisering fra hjemlandet. De tror også at alle arbeidstakere har de samme rettighetene i Norge.

– Det er gjerne ikke før folk står i en arbeidskonflikt at de vil organisere seg. Det kan være problemer med stillingsstørrelser, lønn eller arbeidsoppgaver som gjør at de oppsøker tillitsvalgte, sier hun, og fortsetter.

– Da må vi være tydelige. Folk må enten organisere seg eller snakke med sjefen selv. Lønnsforhandlinger som Fagforbundet framforhandler kommer gjerne også de uorganiserte til gode. Men når det gjelder varslinger, oppsigelser og arbeidskonflikter, da kommer en ingen vei uten en tillitsvalgt, forklarer Kübar.

I sånne konflikter jobber Anu Kübar med å bygge tillit. Verving kommer enten før eller etter. I solidaritet delte hun gjerne informasjon, men var tydelig på at hun ikke kunne kjempe deres sak, siden de ikke var organiserte.

FOTO: CAMILLA BENDIXEN

Hjelp: Det er først når medlemmene trenger hjelp de tenker på at de skal fagorganisere seg, sier Anu Kübar

Vårt bidrag er solidaritet

Anu Kübar jobber nå med nyankomne flyktninger som ser seg over skulderen etter hemmelig politi, og lurar på hvem som kontrollerer samfunnet? Det er stor overgang for mange å begynne å stole på folk. Det kan ta tid. Kübar mener at den gode jobben som gjøres i kommunene blant flyktninger og innvandrere, er med på å bygge tillit til systemet og til Fagforbundet.

Jeg lover å stå på for deg!

Anu Kübar som tillitsvalgt tok raskt en prat med nyansatte for å finne ut om de var organiserte. Hun vet at folk flest er opptatt av fordelene som forsikringer, kurs- og utdanningsmuligheter, men tilhørighet og trygghet er også viktig.

– Man må forklare enkelt hva fordelene er. Som organisert kommer den tillitsvalgte til å representere deg, understreker hun.

Anu hadde alltid med seg innmeldingsblanketter.

– Som tillitsvalgt må du gjøre jobben og levere. Da er folk med, avslutter det engasjerte medlemmet fra Drammen.

OMSTILLINGSENHETEN

man kan forebygge og håndtere konflikter viktig.

Tips fra tilsynet

Arbeidstilsynet har laget en god veileder for forebygging og håndtering av konflikter på arbeidsplassen. Denne veilederen beskriver på en god måte hvorfor det er viktig å ta tak i en konflikt tidlig, og hva som kan skje om den får utvikle seg. Den har også gode forslag til rutiner for konflikthåndtering. Denne veilederen kan man finne på arbeidstilsynets nettside.

UTVALG FOR ARBEIDSMILJØAKTIVITET

PERSPEKTIV

ILLUSTRASJON: BÅRD SKARRA

METTE NORD,
forbundsleder

KOMMENTAREN

Stortingsvalget må gi oss en ny regjering

De politiske skillelinjene har sjelden vært tydeligere foran ett stortingsvalg. Rekordhøy arbeidsledighet, skattekutt til de rikeste og et stortilt salg og sentralisering av Norge. Vi har en regjering hvor det politiske tyngdepunktet er til høyre for Høyre. Vi har en av de mest høyrevridde regjeringer i hele Europa. Fagforbundets motsvar er vår egen valgkamp.

Jeg er stolt av å være leder i en organisasjon med så sterkt politisk engasjement som Fagforbundet. Gjennom politisk engasjement og kunnskap bidrar vårt tillitsvalgtapparat til å utvikle offentlige tjenester, beholde tjenester i egenregi og ta tjenester tilbake. Bare de siste ukene har våre tillitsvalgte vært med å stoppe privatisering av vann- og avløpstjenester i Flakstad i Nordland og ta tilbake renovasjonen i egenregi i Oslo.

Det viser at vårt politiske arbeid nytter og er nødvendig. Samtidig forteller det oss hvor viktig det er at vi har politikere som hører på oss. På samme måte som Flakstad og Oslo hadde en politisk ledelse som snakket med oss, trenger vi en ny regjering som gjør det samme. Det er da vi kan få til noe.

I år har Fagforbundet avsatt 19 millioner kroner til valgkamp. 9,5 millioner i partistøtte, resten skal brukes til å skape aktivitet i fylker og fagforeninger. 19 millioner kroner er mye penger, men ikke mer enn hva en håndfull av våre medlemmer vil tape bare i pensjon, dersom jobbene deres privatiseres.

Vår demokratiske utfordring er å få folk til å gå og stemme. Det har aldri vært mer viktig enn i år. Vinden fra høyre må snart snu. Det gode fagligpolitiske samarbeidet Fagforbundet har, er et godt utgangspunkt for en samlet arbeiderbevegelse.

Vårt viktigste bidrag i alle valgkamper er dere; Fagforbundets tillitsvalgte. Med hard jobbing skal vi få medlemmer og andre ansatte til å bruke stemmeretten. Det er verdt langt mer, enn det vi gir i økonomisk støtte til partiene. Skal vi få en ny regjering i september, må dere snakke politikk på arbeidsplassene, dere må argumentere og fortelle kollegene deres hva denne regjeringa gjør som ikke er det vi ønsker.

Alle medlemmene våre lever i et lokalsamfunn. De må vurdere hvem som er best til å ta vare på framtida i sine samfunn. Vi skal ha respekt for ulike syn. Det viktigste er at folk bruker stemmeretten. I Fagforbundet er det ikke så mange som stemmer KrF, Høyre, Venstre eller FrP, men vi må gjøre disse oppmerkssomme på konsekvensene av valget de gjør.

Fagforbundets viktigste sak i valgkampen vil være arbeidsliv: Nei til privatisering og sosial dumping, styrk arbeidsmiljøloven og retten til hele stillinger. Stortingsvalget 2017 handler om å stoppe Høyre og Fremskrittspartiets sentralisering og salg av Norge. Vi må stoppe privatiseringa og få en regjering som skaper arbeidsplasser. Det handler om retten til en fast jobb. Det handler om rett til å innvirke, påvirke og utvikle egen arbeidsplass. Det handler om kunnskap, og det handler om å ha en lønn man kan leve av, uten å måtte stå med lua i handa.

oss dommen har falt

Vant retten til lønn under tillitsvalgtopplæring

Tirsdag 14. februar, fastslo Arbeidsretten i en dom mellom Fagforbundet og PBL at tillitsvalgte har rett til permisjon med lønn for å delta i tillitsvalgtopplæring.

Den konkrete tvisten gjaldt et Fase 2-kurs arrangert av Fagforbundet Hordaland høsten 2013 om rett til fri med lønn for en tillitsvalgt i en privat barnehage.

Fagforbundets viktigste og mest omfattende opplæring av tillitsvalgte skjer gjennom Fase 2-kursene. Kurset går normalt over ti dager, og utgjør i alt 80 timer opplæring.

I KS-området er det for eksempel en nokså likelydende bestemmelse i hovedavtalen § 3-6. Av bestemmelsens første ledd framgår det at «tillitsvalgte har rett til opplæring som har betydning for deres funksjon som tillitsvalgt».

Barnehaugen og PBL (Interesse- og arbeidsgiverorganisasjonen for private barnehager i Norge) mente at store deler av kurset ikke var opplæring som var egnet til å gjøre tillitsvalgte «bedre skikket til å utøve sin funksjon».

Arbeidsretten kom under dissens (5-2) til at Fagforbundet måtte gis medhold.

– Reelt sett har dommen betydning langt utover denne konkrete saken, mener forbundsadvokat Børge Benum.

Fra Arbeidsrettens premisser er det verdt å merke seg følgende:

- Av den aktuelle tariffbestemmelsen framgår det at permisjon innvilges for kurs arrangert av arbeidstakerorganisa-

sjonene. Den tillitsvalgte innvilges slik permisjon med lønn forutsatt at opplæringen bidrar til å gjøre tillitsvalgte «bedre skikket til å utøve sin funksjon».

- Arbeidstakerorganisasjonene må innvilges en stor grad av frihet ved utformingen av opplæring av deres tillitsvalgte. De må ha en vid adgang til selv å velge fag, tema og den undervisningsformen som anses egnet.

- Det kan ikke innfortolkes noe krav om at undervisningen skal legges opp som ren objektiv kunnskapsformidling. Arbeidstakerorganisasjonene har således frihet til å formidle et verdisyn og oppfatning som samsvarer med det organisasjonen står for. Flertallet understreker at den tillitsvalgte har et bredt spekter av oppgaver, både overfor medlemmer og arbeidsgiver. Dette må nødvendigvis gjenspeiles i opplæringen.

- I passusen «bedre skikket til å utøve sin funksjon» ligger en begrensning. Der som valg av tema og pedagogisk opplegg anses som lite relevant, kan det medføre til at kravet «bedre skikket» ikke er oppfylt. Etter flertallets syn er helheten i kurset avgjørende. Den omstendighet at enkelte tema anses perifer, er dermed ikke avgjørende.

- Omfanget på 80 timer/10 arbeidsdager lå etter flertallets oppfatning innenfor bestemmelsen. Ordlyden gir ikke holddepunkter for innfortolke noen begrensning utover at opplæringen skal være egnet til å gjøre de tillitsvalgte «bedre skikket til å utøve sin funksjon».

PBL er skuffet over dommen.

NYHET

Si hva du mener!

Medlemsdebatten er godt i gang. Den skal munne ut i LOS krav til parti-

ene foran stortingsvalget i 2017. Mer enn 910 000 mennesker er organisert i ett av LOS 24 medlemsforbund. For fjerde gang siden 2005, inviteres medlemmene til å si hvilke saker de mener er viktigst. De endelige prioriteringene vil bli foretatt av LOS representantskapsmøte i februar 2017 og til slutt på LO-kongressen i mai.

– Jeg hører ofte at «dere sitter jo der og bestemmer». Slik er det ikke, vi jobber ut fra tilbakemeldingene vi får fra medlemmene og organisasjonen – dette er medlemsdemokrati, påpeker LO-leder Gerd Kristiansen. Gå inn på **LO.no/Medlemsdebatt** og si hvilke saker du mener LO skal jobbe med.

Partnerskap mot mobbing

Fagforbundet er medlem av Partnerskap mot mobbing, det forplikter.

Det mest effektive verktøyet for å bekjempe mobbing er kunnskap og gode rutiner for hvordan mobbesituasjoner skal løses. Som tillitsvalgt kan du gjøre en forskjell ved å engasjere deg i arbeidet mot mobbing.

Ny offentlig tjenestepensjon

Fagforbundet er positiv til at alle de fire store arbeidstakersammenslutningene. LO, Unio, YS og Akademikerne ber om at de på ny trekkes inn i arbeidet med en ny offentlig tjenestepensjonsordning.

I et felles brev ber de fire hovedsammenslutningene om at regjeringen avklarer hvordan de ser for seg den videre prosessen med å utvikle en ny pensjonsordning for de offentlig ansatte.

Samtidig understreker de at en ny ordning må ut til uravstemning blant medlemmene eller liknende organisasjonsmessig

Økende konkurranse

Ifølge Renholdsnytt blir nesten to tredeler av renholdet i Europa konkurranseutsatt. I Norge har det økt med 16 prosent på ni år. Om trent 65 prosent av renholdsomsetningen var i 2014 konkurranseutsatt, i de 20 landene som omfattes av EFCIs (European Federation of Cleaning Industries) nyeste undersøkelse for Europa.

For de resterende 35 prosent ble renholdet utført med egne ansatte. Nederland har størst andel konkurranseutsetting med hele 87 prosent, fulgt av Østerrike (82), Luxembourg og Portugal (80), Spania (79) og Storbritannia (75). Norge lå på 61 prosent og dermed litt under gjennomsnittet.

Meld deg på sommerkonferansen

Påmeldinga til Fagforbundet Ungs 12. årlige sommerkonferanse åpnet 6. mars. I år går turen tilbake til Stavern, hvor 250 av forbundets medlemmer mellom 18 og 30 år skal tilbringe helga 16.-18. juni. Konferansen er gratis, og du kan søke din fagforening eller fylket om støtte til transport. Les mer på ung.fagforbundet.no

Bergens tøffeste jente

Vi gratulerer leder av Fagforbundet Bergen, Sara Bell, som ble kåret til «Bergens tøffeste jente», av kvinneaktivistene i Bergen.

På selveste kvinnedagen 8. mars talte hun kvinnesaken i Gaza. I appellen la hun vekt på hvor viktig det er at kvinner finner sammen og krever rettigheter.

– Det finnes en enorm styrke i det. Privilegier som kvinner har tilkjempet seg må forsvares videre, og det gjelder i hele verden, sier Bell, som er i Gaza med Fagforbundet og Norsk Folkehjelp.

Hvert år deler Kvinneaktivistene i Bergen ut prisen «Bergens tøffeste jente» på den internasjonale kvinnedagen.

Støtte til Kobane

Fagforbundet har bevilget 10 000 kroner til bygging av fotballbaner for barn i Kobanê i Syria gjennom foreninga fotballbane for jenter og gutter i Kobanê.

Fagforeningene oppfordres til også å støtte foreningen fotballbane for jenter og gutter i Kobanê.

I denne omgangen tar vi med:

- Fagforbundet Stavanger 5 000 kroner,
- Fagforbundet Porsgrunn 2 000 kroner,
- Fagforbundet Nord-Østerdal 10 000 og
- Fagforbundet Båtsfjord 500 kroner.
- Fagforbundet Oslo og omegn Vaktmester Forening har bevilget 2000 kroner.

Blir du som leser dette inspirert, bruk **Vipps 74665** eller overfør til konto **9001 26 30157**

oss faglig kokebok

Stans bruken av bemanningsbyråer

Forretningsidéen til bemanningsbyråer er utleie av billig arbeidskraft. Fagforbundet er bekymret for liberaliseringen av regelverket, og den økte bruken av bemanningsbyråer.

Ansatte i bemanningsbyråer er i en mer sårbar situasjon enn kommunalt ansatte, både når det gjelder stillingsvern og inntekt. De er avhengige av å få oppdrag. Bruken av innleide vikarer kan også føre til en nedadgående lønns spiral for alle ansatte. Vikarbruk truer heltidskulturen på arbeidsplassene, svekker felles fagkunnskap på jobben og kan ødelegge det sosiale arbeidsmiljøet. Dersom det mye vikarbruk på din arbeidsplass, så kjenner du sikkert igjen noen av disse problemstillingene.

Gå inn på fagforbundets nettside og les veileder om dette temaet. Veilederen

er laget for tillitsvalgte i Fagforbundet. fagforbundet.no/tema/privatisering

Hvordan begrense bruken av bemanningsbyråer – en veileder for kommunesektoren

Vær oppmerksom på at det finnes et regelverk for innleie av arbeidskraft både i tariffavtaler og arbeidsmiljøloven. Hovedavtalen i KS-området har informasjons- og drøftingsregler som må oppfylles, før arbeidsgiver inngår avtale med bemanningsbyråer.

Veilederen gir også en sjekkliste over rettigheter og plikter ved bruk av bemanningsbyråer. Utdrag av de viktigste paragrafene fra hovedavtalen og arbeidsmiljøloven er lagt ved.

Bedre regulering er nødvendig for å hindre økt arbeidslivskriminalitet og økonomisk kriminalitet, og for å hindre at lønns- og arbeidsvilkårene generelt svekkes.

Politikk

Veilederen gir også politiske- og økonomiske argumenter for hvorfor det er uklokt å bruke bemanningsbyråer. Du får lenker til relevante rapporter som viser at

innleie av arbeidskraft kan koste mer enn faste stillinger, at det kan føre til dårligere kvalitet for brukerne og gi ulemper for arbeidsmiljøet.

Å bruke egne ansatte bygger opp fagkompetansen på arbeidsplassen. Å leie inn eksterne vikarer svekker kompetansen internt. Det er en utfordring å få fagorganisert dem som jobber for bemanningsbyråer. Dette truer fagbevegelsens posisjon og dermed den norske modellen, som er avhengig av høy organisasjonsgrad blant arbeidstakerne.

Siste del av veilederen peker på alternativer for innleie av arbeidskraft. Egen vikarpool i kommunen kan være en løsning. Flere kommuner har opprettet egne vikarpooler der de ansatte har fast jobb og turnus. Dette kan løse vikarbehov av lengre varighet og samtidig gjøre det lettere for ledere å dekke opp kortidsfraværet. Dette kan også føre til større faste stillinger for de ansatte.

Et organisert arbeidsliv krever definerte arbeidsforhold. Det innebærer at hovedregelen er faste ansettelser og interne vikarpooler.

NINA MONSEN

Fagforbundet siden sist

■ Rådmannen ønsket å konkurranseutsette vann og avløp i Flakstad kommune. Etter at Fagforbundet engasjerte seg vil tjenesten fortsatt være i kommunal drift.

■ Norske fusjonsentusiaster forbereder bruk av tvang mot gjenstridige småkommuner. Danskene summerer etter ti år med kommunereform – gevinsten er lik null.

■ Fagforbundet Hedmark støtter SV i å ha avfallshåndtering i kommunal regi. Lokallagene i SV vil ta initiativ i sine kommunestyre til en diskusjon om å rekommunalisere avfallshenting.

■ Direktøren ved Flekkefjord sykehus foreslår å legge ned sykehusets akuttkirurgi og traumebehandling. Fullstendig uansvarlig, sier Fagforbundet, som frykter for innbyggernes trygghet.

■ LO har to hovedmål i tariffpolitikken: Arbeid til alle og rettferdig fordeling. Det vil være målene også i år.

■ Fagforbundet Fredrikstad er fornøyd med at kommunen bygger eget vaskeri framfor å kjøpe tjenesten. Forbundet er glad for at disse tjenestene også i framtida vil være på kommunale hender.

■ Læreplanen i byggdrifterfaget kom i 2014. Hittil har 154 bestått fagprøven.

■ Fagforbundets nestleiar Odd Haldgeir Larsen seier at dei vil prøve å stoppa forslaga om tvangssamanslåingar. Han understrekar at lista over kommunesamanslåingar som er lagt fram førebels er eit forslag.

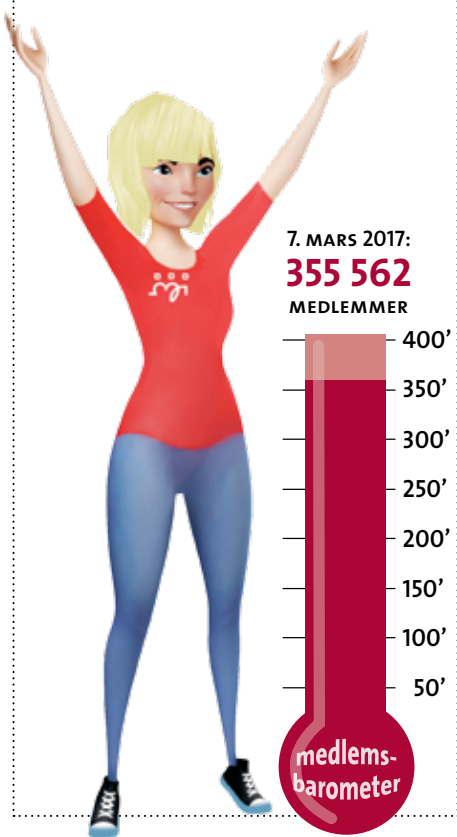
■ På et parolermøte for 8. mars i Oslo nyleg, vart hovuparolen : «Vi krever faste hele stillinger, likelønn og seks timers dag», etter framlegg frå LO i Oslo.

■ For første gang i manns minne skal kvinnedagen markeres i Sandnes. Arrangører: SV, Ap, V, Rødt, AUF, IKFF, Fagforbundet og LO i Sandnes og Gjesdal. Helene Bank (For velferdsstaten) er hovedtaler.

■ Sauherad kommune har sett i gang eit prosjekt for å auke talet på tilsette med full stilling i pleie- og omsorgstjenestene. Hovedmålet er betre tenester til innbyggjarane.

■ Forslaget om at Fagforbundet i Svelvik skal danne et interimsstyre med Fagforbundet Drammen fra 2017 og endelig sammenslåing i 2018 eller 2019 er vedtatt.

■ Fagforbundet har per 7. mars 221 538 yrkesaktive medlemmer – totalt er det nå 355 562 medlemmer.

FAGFORBUNDET

UTGIVER: Fagforbundet
OSS PÅ NETT: oss.fagforbundet.no
ANSVARLIG REDAKTØR: tone.zander@fagforbundet.no
FAGREDAKTØR: kari-sofie.jenssen@fagforbundet.no
I REDAKSJONEN: randi.tevik@fagforbundet.no
marianne.billing@fagforbundet.no
ellisiv.solskinnsbakk@fagforbundet.no

kjetil.vevle@fagforbundet.no
geirmund.jor@fagforbundet.no
LAYOUT: berit.paulsen@fagforbundet.no
REDAKSJONEN AVSLUTTET: 10. mars 2017
OPPLAG: 20 000
TRYKK: Aktietrykkeriet
ISSN: 1891-2184

Lisbeth Kristiansen

Lisbeth Kristiansen har spreke, oppegående og kompetente medlemmer og tillitsvalgte hun samarbeider med.

Historien begynte i 1917. Dette var ei tid med store sosiale forskjeller og politiske brytninger i Norge, og arbeiderbevegelsen var i framgang. 24. februar 1917 møttes kommunale arbeidere i Folkets Hus i Fredrikstad for å organisere seg og velge et styre. Kontingent ble satt til 60 øre uka, og ved starten var det 23 betalende medlemmer. Det ble en tung start med trege betalere og en arbeidsgiver som ikke ville forhandle, men grunnlaget var lagt for Fagforbundet Fredrikstad.

Potent hundreåring

I dag har Fagforbundet Fredrikstad 5200 medlemmer, 147 tillitsvalgte i til sammen sju tariffområder, 5,4 årsverk hovedtillitsvalgte fra arbeidsgiver og i tillegg 2,2 årsverk som fagforeninga frikjøper selv.

– Medlemmene har stort sett alltid tilgang til en av oss når de har behov for hjelp, sier Kristiansen.

Hele historien om utviklinga av Fagforbundet Fredrikstad har fagforeninga samlet og gitt ut til 100-årsjubileet.

Lisbeth Kristiansen mener det er viktig å ta vare på historien.

Lang fartstid

Lisbeth Kristiansen har lang fartstid som tillitsvalgt. Første verv i 1989, og fullt frikjøp fra 1994. Fra 2003 har det vært heltid i Fagforbundet, fra 2012 som leder. I sin tid som tillitsvalgt har hun vært med på kommunesammenslåing og sammenslåinga av sitt gamle forbund, NHS og Norsk Kommuneforbund. Dette er prosesser som har vært viktige for den hun er i dag.

– Jeg har lært så mye av organisasjonen og fått vært med på så mye, sier Kristiansen, og er takknemlig for den jobben hun har. En jobb hun er veldig glad i og trives i.

Det må bli heltid

Fagforbundet Fredrikstad har gode tillitsvalgte på arbeidsplassene, lokalkunnskap og nærhet til lokale politikere, innbyggerne og alt som rører seg, forteller Kristiansen. Når hun skal velge seg en fanesak er det kampen for heltid.

– Jeg ble så glad i dag for da fikk vi vite at Fredrikstad kommune gir ett årsverk til jobbing med dette. Årsverket skal deles mellom organisasjonene, Fagforbundet har fått 45 prosent.

Lisbeth Kristiansen gleder seg veldig til å jobbe sammen med de tillitsvalgte i andre forbund. Fagforbundet deler kon-

min hverdag

oss@fagforbundet.no

Alder ingen hindring:

Fagforbundet Fredrikstad er ingen geriatrisk pasient til tross for sine 100 år, sier leder, og tidligere hjelpepleier, Lisbeth Kristiansen. Jubilanten feira seg selv med stor fest 24. februar.

torfellesskap med øvrige arbeidstakerorganisasjoner på Lykkeberg.

– Det gjør at samarbeid oss imellom kommer veldig lett, sier Kristiansen.

I tillegg til fanesaken heltidsjobbing, vil hun at vi skriver om viktigheten av at alle medlemmer i alle tariffområder blir ivaretatt. Det er en utfordring hun sier hun er blitt veldig bevisst på.

– I styret hos oss stresser vi hverandre på dette. Og når vi har samling for de hovedtillitsvalgte i det kommunale området har vi også tillitsvalgte fra andre virksomheter med, forteller Kristiansen.

Hage, håndarbeid og barnebarn

Lisbeth Kristiansen liker å jobbe i hagen på fritida, og hun er glad i friluftsliv. I tillegg er hun glad i all slags håndarbeid. Barnebarn har hun også. Gledelig nok har de flytta fra Oslo til Saltnes, så barnehagehenting står også høyt på lista over det som gir overskudd i hverdagen.

– Jeg skal hente i dag, forteller en glad Lisbeth Kristiansen på telefonen fra lunsjpause i fylkestyremøte i Fagforbundet Østfold.

RANDI TEVIK

FOTO: INGUNN ERIKSEN

Håp og drømmer

På Fagforbundets reise for Palestina-ambassadørene møter vi Saleh Taher, en vellykket palestinsk bonde. Han er 48 år og bor på Vestbredden.

Saleh Taher er fornøyd, men mangler noe vesentlig; frihet til å reise hvor han vil og nok vann. Taher er aktiv og i ledelsen i Union of Agricultural Work Committees (UAWC) i Palestina. UAWC er en organisasjon for bønder og fiskere. Sammen med broren er han en viktig person i den lille landsbyen Jayyous på Vestbredden. Landsbyen har 4500 innbyggere og 350 av dem er bønder. Saleh er resurssterk, har vært utholdende og har klart seg gjennom de dramatiske og totalt uakseptable konsekvensene isralernes separasjonsmur har for bøndene. Gjennom innsatsen i UAWC har han bidratt til at de andre bøndene i byen har klart å komme på fote, og ikke minst få tilbake jorda si.

I motsetning til mange andre steder hvor israelerne stadig annekterer mer land, klarte innbyggerne i Jayyous, med hjelp av UAWC og støtte fra ulike organisasjoner, å vinne mye av landet sitt tilbake etter israelernes første forsøk på å tilrane seg meste-parten av eiendommene deres. Det oppnådde de gjennom å føre retts-sak i mange år, og tilslutt vant de fram i israelsk høyesterett. Saleh og de andre landsbyboerne kunne begynne å drive all jorda si og bygge opp landet sitt igjen. Da var året 2013 og kampen hadde pågått siden muren ble satt opp i 2002.

Salehs historie som bonde begynte da han var nitten år. Helst ville han studere og bli engelsklærer, men to hendelser knuste den drømmen; intifadaen i 1987 og morens død. Det var ikke noe land å arve, så Saleh begynte å arbeide for andre. Det gikk ikke lang tid før han skjønte at han kunne tjene bedre på å leie jord og jobbe for seg sjøl. Etter hvert leide han mer jord og var godt i gang da det forferdelige hendte i 2002, israelerne bygde opp separasjonsmuren. Muren slanger seg gjennom landskapet der de bor og mellom jorda de dyrker. De fleste vannkildene ble utilgjengelig. Det var ekstremt vanskelige tider fram til 2005, og selvsagt også i de ti neste åra det skulle ta før Saleh fikk jordene sine tilbake på sin side av muren.

Mer om Salehs liv og drømmer kan du lese på fagforbundet.no

TONE ZANDER

oss redaksjonen

oss@fagforbundet.no

Send oss en e-post, si din mening og kom med tips!

oss nytt om navn | oss@fagforbundet.no

Ny seksjonsleder i Fagforbundet Mandal/Lindesnes **KARI BØRUFSEN LARSEN**

TROND H. JAKOBSEN er ny kasserer for 2017/2019 i Fagforbundet Lillehammer sykehus

K15: **MONICA SLETTEN AAS** og **LENA GULBRANDSEN** jobber med medlemshenvendelser på Servicesenteret. **JELENA MILIC** jobber med utvikling av medlemsportal og andre selvbetjente løsninger.

Fagforbundet Andøy har fått ny ledelse: **CHARLOTTE LASSESEN**, leder og **BIRGIT KARLSEN EIRA**, nestleder.

ARNT MIKKELSEN er nyvalgt leder i Fagforbundet Lyngen.

GUNN INGER SKOG er ny leder i Fagforbundet Hammerfest, etter Pål Mansika. Ny nestleder og hovedtillitsvalgt er **ODD JØRGEN TJØNNBEKK**.

Hedmark: Fagforbundet avd 162, Sanderud sykehus heter nå Fagforbundet SI Hedmark, Alle avdelingene i sykehuset er slått sammen til en avdeling.

RUNE ØDEGÅRDSSTUEN, leder SHS og **TORHILD HØYTOMT** styremedlem.

Fagforbundet Fritid og Kultur Bergen har tre nye tillitsvalde:

Fagforbundet Nordre Land: **VERONICA ENG**, ungdoms-tillitsvalgt,

TERJE FREDHEIM vara for **ANE VIK** Idrettservice, **TOMAS EDLER PAULSEN**, hovedtillitsvald og **TORSTEIN STORAAS** plassstillitsvald ved Bergen Kino.

Fagforbundet Kvalsund har nytt styremedlem/sekretær, **KINE**

URBROTT SVENDSEN.

Hun er lærling i kontor og administrasjonsfaget på rådhuset i Kvalsund kommune.

